

Голові спеціалізованої вченої ради

ДФ 64.707.042

Національного університету цивільного
захисту України д. держ. упр., професору

Майстру С.В.

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Форсюк Вікторії Олександрівни

«Публічне регулювання екологічної безпеки України», поданої на
здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 –
публічне управління та адміністрування

Актуальність обраної теми дослідження. Зростання населення, інтенсифікація здобичі і викидів, що забруднюють Землю, призводять до корінних змін в природі і відбиваються на самому існуванні людини. Причини конфлікту, що склався, між суспільством і природою глибокі і торкаються самих основ сучасної індустріальної цивілізації. Ці, загальні для усіх індустріально розвинених країн причини, накладаються на історичні особливості розвитку нашої держави. Тому шляхи вирішення проблеми в конкретних умовах України, відбиваючи в цьому питанні загальну для світової спільноти спрямованість, набувають своєї специфіки в забезпеченні екологічно стійкого господарського природокористування.

Сучасна екологічна обстановка на території України склалася значною мірою під впливом довготривалих інерційних, негативних тенденцій, що сформувалися в економіці з одного боку і короткострокових суперечливих, слабкерованих імпульсів, що беруть початок з моменту реального проведення економічних реформ. У рамках першого процесу найбільш несприятливий вплив на екологічну ситуацію робить

деформованість структури національної економіки : переважаюча роль і доля природоємких і відходоємких виробництв, ресурсодобуваючого сектора, технологічна відсталість, нерозвиненість інфраструктури, в т.ч. природоохоронної та перенацненість окремих територій токсичними виробництвами.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступень її обґрунтованості і достовірності.

Мета, поставлена дисертантом, досягається завдяки вирішенню комплексу наукових завдань, зокрема:

- систематизувати основні завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки;
- проаналізувати організаційно-економічний механізм забезпечення екологічної безпеки;
- оцінити еколого-правовий механізм публічного регулювання забезпечення екологічної безпеки;
- окреслити методичні аспекти формування публічного регулювання екологічної безпеки;
- обґрунтувати напрями удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки;
- визначити шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою.

Для досягнення поставленої мети й вирішення обумовлених нею завдань, забезпечення наукової обґрунтованості дослідження і його результатів було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах державно-управлінської, економічної та споріднених із ними наук. В основу методології дослідження покладено системний підхід, методологічна специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, які її забезпечують, виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину

теоретичну картину. Зокрема, для точнішого вимірювання й оцінювання процесів формування та взаємного впливу систем екологічної безпеки й розвитку державної політики України у сфері навколишнього середовища застосовано соціологічний метод. За допомогою гіпотетико-дедуктивного методу сформовано методологію дисертаційної роботи, що дозволило сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі публічного регулювання екологічної безпеки України. Метод структурно-функціонального аналізу став у нагоді при систематизації механізмів публічного регулювання екологічної безпеки України, а застосування порівняльних методів уможливило проведення комплексного аналізу їх стану; з використанням статистичного методу визначено реальний стан досліджуваного об'єкта, а прогностичного – складові функціонально-цільової моделі публічного регулювання екологічної безпеки України. Теоретико-концептуальний метод визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, і дав змогу запропонувати стратегічні напрями вдосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Нормативно-інформаційну базу дисертації склали закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні документи органів державної влади України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, результати особистих напрацювань автора, а також зарубіжні й вітчизняні наукові джерела з досліджуваної проблематики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

вперше:

обґрунтовано напрями удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки на основі аналізу впливу природоохоронного чинника на процеси глобалізації усєї структури світової економіки і міжнародних економічних зв'язків, де відбуваються глибокі зміни, які полягають в збільшенні екологічної складової у світовій економіці, міжнародній торгівлі, інвестуванні, міграції робочої сили, науково-технічній співпраці і інформаційному обміні;

удосконалено:

методичні аспекти формування публічного регулювання екологічної безпеки які дозволили виявити нові економічні, політичні і культурні передумови для переходу до більш високого рівня управління питаннями охорони довкілля, розкриті можливості створення повноцінної екологічної організації, уповноваженою вирішувати ключові питання природоохоронного управління щодо посилення екологічної безпеки;

шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою через систему екологічної інформації, яка має забезпечувати вирішення цілої низки завдань, а саме: переорієнтацію інвестиційної діяльності у бік рішення завдань довкілля, активізації екологічного інвестування на усіх рівнях - фірмовому, державному, міжнародному, підвищення ролі екологічних інновацій в здійсненні «зеленого» росту як однієї з головних ознак і чинників втілення природоохоронної стратегії;

набуло подальшого розвитку:

систематизація основних завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки, яка передбачає застосування мотиваційної моделі поведінки людини через потреби відповідно до основних циклів управління, кардинальні зміни загальнодержавної економічної політики у напрямі її екологізації, для забезпечення екологічної безпеки при вирішенні проблеми ефективного й результативного управління в умовах глобальної екологічної кризи;

підходи до формування сучасного організаційно-економічний механізму забезпечення екологічної безпеки з включенням інструменту обов'язкового екологічного страхування і засобів кількісної оцінки ризику, що дозволяє визначити системи екологічної безпеки на території дії великих об'єктів-забрудників природного середовища, та представити алгоритм ухвалення управлінських рішень на відповідних рівнях управління.

Практичне значення одержаних результатів дослідження. Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування сучасних засад публічного регулювання екологічної безпеки України.

Теоретичні пропозиції, окреслені в дисертаційному дослідженні використано в роботі Черкаської районної ради (довідка про впровадження №50/01-13 від 02.08.2023 р), та Департаменту цивільного захисту Харківської військової адміністрації (Довідка про впровадження №001/057-45, від 30.06.2022 р)

Пропозиції автора стосовно удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки і використовуються в освітній діяльності Національного університету цивільного захисту України (Акт впровадження №15, від 16.02.2023 р)

Повнота викладу основних положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, у тому числі – 5 статтях в наукових фахових виданнях, із них 1 стаття – в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 35 др.арк.

Загальні висновки до дисертації відповідають її змісту, конкретно висвітлюючи отримані наукові та практичні результати. Слід зазначити, що дисертація є закінченою науковою працею, в якій містяться нові наукові

доброби, що мають певну теоретичну та практичну цінність в умовах стрімкого розвитку цифрової України.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження. Оцінюючи в цілому позитивно прорецензовану дисертаційну роботу, маємо певні зауваження:

1. Здобувачем досліджено стан формування публічного регулювання екологічної безпеки, тому з огляду на це, вважаємо, що у роботі необхідно було б виокремити шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою через систему екологічної інформації в сучасних умовах побудови держави.

2. Обґрунтування актуальності дисертації викладається автором занадто загальними фразами, не відображає реальної ситуації суспільного розвитку за обраним напрямом дослідження у світі взагалі й в державі зокрема, насамперед, їх зв'язок з стратегічними напрямами, концепціями, стратегіями, програмами та завданнями такого розвитку.

Втім, висловлені зауваження і побажання в цілому не зменшують позитивної оцінки дисертаційного дослідження Форсюк Вікторії Олександрівни.

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Форсюк Вікторії Олександрівни «Публічне регулювання екологічної безпеки України» є завершеним науковим дослідженням, що вирішує науково-прикладне завдання, щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Представлена дисертаційна робота на тему «Публічне регулювання екологічної безпеки України» відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження порядку присудження наукового ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та

адміністрування за спеціальністю за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний рецензент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри публічного
адміністрування у сфері
цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру
Національного університету
цивільного захисту України

О.І. Крюков

